

דבר המסכת מורכבות

האמירה יפה, נכונה, סובלנית, אנושית, אבל בכל זאת תמוהה במבט ראשון. מדובר בציטוט מספר משלי שכל אחד יכל לצטט בלי להזדקק לדמות תלמודית שתעשה זאת בשבילו. פרשנים רבים מסבירים שהמשנה חשובה בגלל אומרה: שמואל הקטן היה רגיל להזכיר אותה לאנשים כי רוב בני אדם נכשלים בדבר הזה. אך אותו שמואל הקטן הוא זה שחיבר את ברכת המינים ובה אנו מבקשים "והזדים מהרה תעקר, ותשבר, ותמגר, ותכלם, ותשפילם ותכניעם". לא ממש שיא העדינות וההתחשבות בזולת. ואין זה מקרה אם מדובר באותו בן אדם. הוא מעביר לנו, דרך אישיותו, שיעור במורכבות אצל אנשים: שתי הפנים שלו לא סותרות זו את זו אלא משלימות האחת את השנייה. כיצד? רק מי שלא שמח על מפלת אויבו יכול ליחל למפלתו. הוא אינו חשוד בגזענות או שנאת חינום. הוא רק מסרב להיתמם: הרוע קיים בעולם, הוא תוצר של התנהגות בני האדם ויש לחתור לסלק אותו מן העולם. פחות מזה, זוהי פזיזות מסוכנת, ויותר, הדרך שמובילה לשנאת הזולת.

שמואל הקטן אומר,
"בנפול אויבך, אל תשמח,
ובכשלו אל יגל לבך.
כן יראה ה' רוע בעיניו,
והשיב מעליו אפו"

(אבות, ד', כ"ד)

בן לנדא

קורח במדבר ט"ז, אי"ח, ל"ב

פרשת השבוע למשפחה

לצד אלה, ישנו גם סיפור תלמודי שעל פיו לקח איתו קורח טלית שכולה תכלת ובא איתה אל משה כדי לשאול אותו, תוך קינטור, האם הטלית זקוקה לפתיל תכלת כדי שתהיה כשרה. לפירושים אלה ורבים אחרים אוסיף כאן גם הצעה משלי: "ויקח קורח" - קורח לקח על עצמו פעולות של כהנים (כגון; לקח נרות וערך אותם או לקח את לחם הפנים וסידר אותו כדרך שעושים הכהנים, וכדומה).

בפסוקים רבים בפרשה מופיעים הפעלים ל.ק.ח ו-נ.ת.ו. הנה מספר דוגמאות:

1. פרק ט"ז א: ויקח קורח, בן-יצחק בן-קהת בן-לווי; ודתו ואבירם בני אליאב, ואון בן-פלת--בני ראובן.
2. פרק י"ז יא: ויאמר משה אל-אהרן, קח את-המחטה ותן-עליה אש מעל המזבח ושים קטרת, והולך מהרה אל-העדה, וכפר עליהם יב ויקח אהרן כאשר דבר משה; ויך אל-תוך הקהל, והנה החל הנגף, בעם; ויתן, את-הקטרת, ויכפר, על-העם.
3. פרק י"ז ט"ז: וידבר ה', אל-משה לאמר יז דבר אל-בני ישראל, ויקח מאתם מטת מטת לבית אב מאת כל-נשיאיהם לבית אבתם--שנים עשר, מטות: איש את-שמו, תכתב על-מטתו.
4. פרק י"ז כד: ויצא משה את-כל-המטות מלפני ה', אל-כל-בני ישראל; ויראו ויקחו, איש מטתו. [פ]
5. פרק י"ז כא: וידבר משה אל-בני ישראל, ויתנו אליו כל-נשיאיהם מטת לנשיא אחד מטת לנשיא אחד לבית אבתם--שנים

להדגיש שוב את העובדה שדווקא הכהנים והלוויים הם אלה שנבחרו על ידי הקב"ה לעבודות המשכן והמקדש (ולא אחרים כגון קורח או נשיאי העדה).

להורים

פרשת קורח היא מקור אפשרי לדיון עם הילדים על "לקיחה ונתינה". מסר חשוב אחד שעולה מן הפרשה הוא שאין לקחת בכוח את מה שלא ניתן ברשות. מסר כזה חשוב במיוחד לילדים צעירים.

תוך כדי חשיבה על הדרך בה ניתן להעביר את הסיפור של קורח לילדים צעירים, נזכרתי בשני ביטויים המאפיינים את צורת הדיבור (סלנג) של ילדים (קטנים) רבים בימינו. הביטויים הם: "הוא לקח לי..." ו-"בא לי". כלשון זו של ילדים ניתן לומר שטענותיו של קורח היו ש-"בא לו גם" להיות כהן ומנהיג כמשה ואהרן, אבל קבוצה אליטיסטית מצומצמת (משה, אהרן אליצפן ומשפחותיהם), "לקחה לו" את כל המינויים לטובת עצמה.

על לקיחה ונתינה

א. בפרשת קורח

הפרשה נפתחת במלים "ויקח קורח" אך לא נאמר מה הוא לקח (ישנם נושא ונשוא אך לא מושא). על כך ניתנו כבר הסברים שונים החל מזה של אברהם אבן עזרא שאומר בפשטות כי קורח לקח איתו את האנשים הנזכרים אחר כך, והמשך בזה של רש"י שמסביר כי קורח "לקח עצמו" לצד אחד (כשבצד השני משה ואהרן).

בפרשת קורח שני נושאים:

הנושא הראשון והמרכזי הוא התגר שקוראים קורח ועדתו על מנהיגותם של משה ואהרן והעונש החמור שהם סופגים בשל כך. להלן תמצית הסיפור בפסוקים נבחרים (מפרק ט"ז):

א ויקח קורח, בן-יצחק בן-קהת בן-לווי; ודתו ואבירם בני אליאב, ואון בן-פלת--בני ראובן. ב ויקמו לפני משה, ואנשים מבני-ישראל חמשים ומאתים, נשיאי עדה קראי מועד, אנשי-שם. ג ויקהלו על-משה ועל-אהרן, ויאמרו אליהם רב-לכם--כי כל-העדה כלם קדשים, ובתוכם ה'; ומדוע תתנשא, על-קהל ה'... לא ויהי, ככלתו, לדבר, את כל-הדברים האלה; ותבקע האדמה, אשר תחיתיהם. לב ותפתח הארץ את-פיה, ותבלע אתם ואת-בתייהם, ואת כל-האדם אשר לקרח, ואת כל-הרכוש. לג וירדו הם וכל-אשר להם, חיים--שאלה; ותכס עליהם הארץ, ויאבדו מתוך הקהל.

אחר כך מסופר על מבחן המטות שאמור היה לקבוע במי בחר הקב"ה לכהונה. נשיאי כל השבטים מביאים למשה ענף של עץ שקד וכל המטות מוכנסים לאוהל מועד ביום המחרת נמצא שרק מטתו של אהרן פורח ומכאן מובן לכולם כי אהרן וצאצאיו הם אלה שנבחרו על ידי הקב"ה לשמש ככהנים במשכן ואחר כך במקדש.

הנושא השני בפרשה עוסק במתנות הכהנים והלוויים (תרומה מעשר וכו'). יתכן שעניינים אלה מובאים דווקא כאן כדי

לתת (הקב"ה לא חייב לתת לקורח את כל מה שהוא מבקש).

ולסיום שאלה לילדים

בפרשה מסופר כי במבחן המטות פרח מטהו של אהרון ולא המטות של שאר נשיאי השבטים. מטה אהרון הוא גם שמו העממי של הצמח הארץ ישראלי "לופית מצויה". תמונת הצמח מופיעה למטה. איזה בעל חיים מזכיר צמח זה ומדוע לדעתכם קראו לו מטה אהרון?

מדכי לבנה

סב להילה, כיתה ב' ושמוליק גן ארז, קשת

"אז תבקש ממנו יפה ואולי הוא יסכים לתת לך את המכונית לזמן מה או שישכים לצרף אותך למשחקים שלו," אמרה אמא. "וחוץ מזה, במקום להגיד "בא לי", מדוע שלא תבקש את מה שאתה רוצה במלים יפות יותר כגון: "שמוליק, אפשר בבקשה לשחק במכונית שלך?"

...שתי דקות אחר כך... "אמא ביקשתי ממנו יפה והוא עדיין לא נותן לי."

"טוב, הוא לא חייב," אמרה אמא. "בוא ואתן לך את ההליקופטר שאתה אוהב יותר."

האבחנות שניתן לעשות מהפסוקים המצוטטים ומהסיטואציה הביתית הן:

א. לקיחה צריכה להיות רק ברשות. כאשר היא איננה כזאת יכול הדבר להסתיים בעונש חמור.

ב. נתינה היא ביסודה חיובית (אהרון "נותן" את הקטורת והמגיפה נפסקת. הנשיאים נותנים את המטות וההיררכיה האלוקית מתקבלת). ולמרות זאת אין תמיד חובה

עָשָׂר, מִטּוֹת; וּמִטֵּה אֶהָרֹן, בְּתוֹךְ מִטּוֹתֵם. כִּד וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת-כָּל-הַמִּטּוֹת מִלְּפָנָי ה', אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ, אִישׁ מִטֵּהוּ. [פ]

ב. בסיטואציה מחיי ילדים

"אמא, שמוליק לקח לי," נשמע יובל צועק בתוך הבית.

"מה הוא לקח לך?" ניסתה אמא להבין את פשר הריב המתפתח.

"הוא לקח לי את המכונית עם השלט," ענה יובל.

"אבל המכונית עם השלט היא שלו." "הוא קיבל אותה במתנה מסבא וסבתא שלו ואם כך הוא לא לקח ממך שום דבר שאיננו שלו."

"אבל בא לי לשחק במכונית שלו." אמר יובל.

ספרים רבותיי ספרים

מוצר או יצירה

ספר קודש ממהרים להרימו ומנשקים אותו.

מדוע שרפת ספרים פירושה ביזוי ותוקפנות כלפי אנשים?

לאורך ההיסטוריה מוכרת תופעה של שרפת ספרים כצעד טקסי וכאות לסלידה מספרים אלה ומהתרבות שהם מייצגים. ספרים נשרפו במקומות שונים בעולם ממניעים דתיים או פוליטיים, ותמיד נחשבו לצעד קיצוני ביותר כנגד התרבות וכנגד הקבוצה שאת ספריה שורפים. היינריך היינה (משורר גרמני ממוצא יהודי) כתב: "מקום שבו שורפים ספרים, שם ישרפו בסוף גם בני אדם". ובאמת כך היה, במהלך מלחמת העולם השנייה שרפו הנאצים מאות אלפי ספרים אותם בזזו מספריות ואוספים פרטיים יהודיים רבים. שנים ספורות לאחר מכן פתח הרייך השלישי בחיסול שיטתי של העם היהודי. ישנן דוגמאות עתיקות הרבה יותר של אותה תופעה, שגם בהן הקדימה שרפת ספרים אלימות קשה כנגד אנשים.

יש הטוענים שזו טעות לכבד את הספר. הספר הוא רק חפץ ושצריך לכבד את המילים והרעיונות שבתוך הספרים ולא את הספרים עצמם. האמנם?

בספר אצורה הרוח האנושית. הוא מכיל

למה קוראים ליהודים "עם הספר"?

עם הספר הוא כינוי לעם ישראל, עמו של ספר הספרים, הוא התנ"ך. מקור הכינוי בקוראן, שם יהודים ונוצרים מכונים אנשי הספר כי הדתות מבוססות על ספרים שכללו דברי אלוהים חיים (אם כי לדעתם היהודים והנוצרים שיבשו את המסר האלוהי בספרים האלה).

גרשם שלום: "העם היהודי, שמצד הווייתו הביולוגית כמעט שלא היה ראוי לתשומת-לב יותר מאיזשהו עם אחר מעמי המזרח הקדום שכבר מזמן נכחדו ועברו מן העולם, הופיע בזירת ההיסטוריה ביחד עם הספר שלו. העם והספר כרוכים היו בתודעה העצמית של היהודים ובתודעת העולם" ("עוד דבר").

האם יהודים ייחסו קדושה לספר הספרים או לספרים בכלל?

פעם כתבו ספרי קודש בלבד, ומכאן היהודים תמיד רחשו לספר כבוד והערכה מיוחדים. הקדושה שיהודים בכל קצוות תבל ייחסו לספרים מתבטאת בדברי חכמים כמו "הספר יש לו קדושה" (ר' יהודה החסיד מחכמי גרמניה), "לא יניח ספרים בקרקע" (ר' יונה גירונדי, ספרד), "אינו מניח כשהוא פתוח ויוצא לחוץ" (רש"י, צפת), "אין זורקים ספרים ממקום למקום, ואין נוהגין בהם דרך ביזיון" (מסכת סופרים ג'). ומנהג יהודי הוא שאם נופל

שבוע הספר הוא אירוע מו"לי שיווקי. זה פשוט שוק. יריד. הזדמנות למכור את החפצים האלה שנקראים ספרים, וכל גימיק הנלווה אליהם (פעם ספר קלטת, היום ספר פאזל, ספר לייטוף, ספר פסנתר...), מיכאל הנדלזלץ קרא לזה "בידור במילים". וכמה שיותר ספרים על המשקל, רק היום בזיל הזול. זוכרים את המערכון "שוק הספרים" של הגשש החיוור? למוכרי מוצרי החלב יש את שבועות ולמוכרי הדבש יש את ראש השנה, אבל שבועות וראש השנה לא איבדו מתוכם בשל חגיגת הקניות. ואילו בחג החדש הזה, "שבוע הספר", נדמה לי שהתרחקנו מאוד מחגיגת הספר כמושג וכמוסד בחיי הרוח שלנו, לטעמי זה לא יום שמכבד את הספר כיצירת תרבות. ואולי אף פעם לא היה כזה. בכרזת שבוע הספר 2009 מוצגת תמונת ילדה האוחזת זר של בלוני הליום צבעוניים. הבלונים הם חלק מכריכת ספר על רקע שמים מעוננים ושם הספר: "פסטיבל מהספרים". מוכרים לנו את הספר כמוצר כייפי, לידו אני מיד מדמיינת לי צמר גפן ורוד ופופקורן. יותר אזורי מזה לא הייתם יכולים לבקש. יותר נוצתי וחולף. חן לא שם לב לכותרת ושאלתי אותו: על מה הכרזה מדברת? הדבר הראשון שעלה לו לראש היה: לונה פארק. ובכל זאת, לרגל שבוע הספר הנה כמה נתונים עלינו ועל ספרים...

ומעביר את מגוון התכונות, התחושות והבעות האנוש, כעס, צחוק ואהבה, קנאה, פחד והתרגשות ועוד ועוד... איך עברו ונשמרו אותן מילים ואותם רעיונות מדור לדור אם לא באמצעות החפצים שנקראים ספרים? בזכות האנשים ששמרו על הספרים, אספו אותם והתייחסו אליהם בקדושה, השתמרו התכנים ולא רק הם. עיטור ואיור בספרים תפס אצל היהודים מקום חשוב ביותר, מכוון שלאמנים היהודיים לא הייתה אפשרות לבטא את עצמם בציורי קיר כפי שעשו הגויים. הציורים האלה מלמדים אותנו על החיים היהודיים לפני מאות שנים: מנהגים (איך נראו סדר ליל פסח, סעודת פורים, חתונה), נופים, מקצועות. לפעמים אנשים העירו בשוליים, ומההערות האלה יש הרבה מה ללמוד על אורח חייהם. לפעמים ציינו בעלי הספרים תאריכי לידה ופטירה של

בני המשפחה על הכריכה הפנימית, וכך נשמר מידע גנאלוגי חשוב ביותר.

בהתחלה ספרים היו מותרות. והיום?

רק אנשים או מוסדות בעלי אמצעים כמו הכנסייה, מלכים ואצילים יכלו להחזיק ספריות ולהזמין כתיבת ספרים וייצורם, אבל לפני 500 שנה המציא גוטנברג את מכונת הדפוס ומאז הדפוס הלך והשתכלל. המידע החל להגיע לכל מקום, באמצעות הספרים התפשטו ונפוצו כמה מהרעיונות החשובים והמשפיעים ביותר על חיינו, כמו דמוקרטיה וציונות. גם פשוטי העם למדו לקרוא ולכתוב והספר הפך למוצר שווה לכל נפש. היום ספרים נמכרים אפילו בסופרמרקט, ליד הקופה, שלושה ספרי ילדים ב-20₪. הספרים כבר לא מרגשים אותנו, הם מובנים מאליהם, כל אחד יכול לשבת בבית, לכתוב ספר, ולשלוח אותו

לכית הדפוס בעזרת תוכנה (לופה, פיקסי, פיק-א-בוק וכדומה). יש שמנבאים את קץ עידן הספרים. האם אתרי האינטרנט והדיסקים יחליפו אותם? אולי המחסור בנייר יגרום לכך שמחיר הנייר יעלה מאוד והדפוסות יצטמצמו. אז אולי יחזרו ספרים להיות נדירים וחפצי מותרות כבתחילה... מי יודע.

לסיום, הרשו לי להמליץ לאוהבי הספרים מביניכם על הספרים של מיכאל הנדלזץ - "ספר", "עוד ספר", "ספר הספרים הזמני" ו"הספר האחרון מסוגו" - שבהם התפרסמו טוריו כעורך מוסף "ספרים" של עיתון "הארץ". הספרים האלה מהווים עבורי צומת ספרים אמיתי.

אילת אסקוידו

אמא לחן, כיתה ב', קשת

מיהו חילוני?

על מקורה של התורה

קורה להם, או האם זה היה תהליך ארוך (של עריכה?) של לפחות ארבעים יום - לא נוכל להגיד. אי אפשר לסמן מקומות בתורה שנאמרו על ידי אלוהים ודברים אחרים שהומצאו על ידי בני אדם ללא קשר לאלוהים.

עם זאת, ביקורת המקרא איננה סותרת בשום אופן את האמונה, כי על אף המימד האנושי שבתורה - מקורה וסמכותה באות מאלוהים. לכן, אני מרגיש שלם לחלוטין להתפלל "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי ה' ביד משה".

אולי כדאי להסיט את הקריטריון העיקרי לדתיות וחילוניות משאלת האמונה באלוהים, אל השאלה: "האם את או אתה מאמינים במקור האלוהי של התורה?" אם דתיים וחילוניים מוצאים צורך לחזור לתורה ולמצוא בה "ערכי אמת", האין זה ביטוי לאמונתם במקור האלוהי שלה? אחרת, מדוע דווקא לבחור בתורה ולא במסורות אחרות? באותה מידה אני נדהם לגלות דתיים הטוענים שהמקור האנושי של התורה (או ההלכה) מעידים שלקדוש ברוך הוא, אין בעצם קשר או אכפתיות מקיומם, ושהכול בעצם "משחק" חברתי ותרבותי. השימוש בקריטריון שהצעתי עלול לגלות לנו שחלק מהחילונים בעצם דתיים, ולהפך. אולי כדאי שנתבגר ונבין שאמונה היא עניין מורכב, ובנוי מקריטריונים רבים, ושהקטגוריות "חילוני" ו"דתי", אשר לא קיימות מחוץ לישראל - אבד עליהן הכלח.

אביאור בירון

אב לדניאלה, גן ארז קשת

המקרא שונה במקומות שונים. מחקר זה גורס כי יש מקורות אנושיים שונים לתורה אשר באים ממסורות שונות.

יש לציין כי דתיים רבים, חוקרים, רבנים ופשוטי עם, מקבלים, את מה שכנראה יכול להיחשב כבר כעובדה, שלא רק שהתורה מדברת בלשון בני אדם, אלא אף נכתבה והושפעה על ידי בני אדם והחברה בה חיו.

האם לפי הרמב"ם, יש כאן סתירה בין העיקר השמיני שלו לבין חקר המקרא המודרני? בשביל חלק מהחילוניים התשובה היא חיובית. אני מעדיף את הגישה הטוענת כי אין סתירה בין התובנה הרציונאלית שהתורה נכתבה על ידי בני-אדם והאמונה שנבואת משה הייתה אמיתית ושמקורה אלוהי.

אמנם אני מטיל ספק בטענה שכל התורה ניתנה למשה בהר סיני, בדומה לאדם שמוסר כדור לרעהו. אך אני מאמין שהלכות רבות, אשר היו קיימות לפני זמנו של משה, והגיעו אליו בדרכים שונות, התקדשו במעמד הנבואי בהר סיני.

התפיסה המודרנית מנתקת את האדם מן הטבע והסובב אותו. התפיסה העתיקה, מאידך, ראתה את האדם כחלק בלתי נפרד מן העולם. נבואתו של משה נתנה לו את הסמכות לקבוע מה יהיה כלול בתורה. האם אלוהים "אמר" את הדברים בצורה מפורשת? האם הם באו בחיזיון נבואי פתאומי, כפי שאמנים מעידים שלפעמים

מתמיהה אותי השאלה "האם אתה מאמין באלוהים?" אשר חוזרת בכל פעם שמראיינים משפחה לגיליון של "ודברת בם". כאילו, ששאלה זו מכילה בתוכה את ההצדקה המלאה לכינויים "חילוני" ו"דתי". בחיבור זה אנסה להציע אלטרנטיבה.

בפרשת קורח, אומרים קורח וחבורתו למשה: "רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ומדוע תתנשא על קהל ה'?" תגובתו של משה קשה: "וישמע משה, ויפול על פניו". קרח מטיל ספק במעמד המיוחד של משה כנביא הנבחר על ידי ה'.

הרמב"ם קבע שלושה-עשר עיקרים באמונתו של כל יהודי, והעיקר השביעי קובע: "אני מאמין באמונה שלמה שנבואת משה רבנו עליו השלום היתה אמיתית. ושהוא היה אב לנביאים לקודמים לפניו ולבאים אחריו." העיקר השמיני אומר: "אני מאמין באמונה שלמה שכל התורה המצויה עתה בידינו היא הנתונה למשה רבנו עליו השלום."

נראה כי מרידת קרח בסמכותו של משה היא מרידה באמיתותו כנביא. שהרי, אם כל אחד יכול להתנבא בפוטנציאל, מדוע דווקא נבואתו של משה, והתורה אותה קיבל מהקדוש ברוך הוא, היא המחייבת?

חקר המקרא אשר צמח בחוגים נוצריים במאה התשע-עשרה ומתקיים ברוב עוצמתו כיום גם באוניברסיטאות בישראל, מראה כי לתורה יש היסטוריה ושלשון

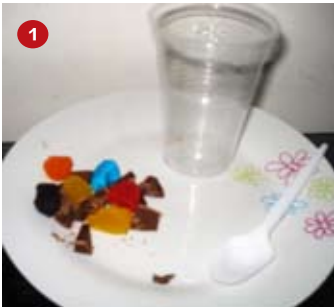
פינת יצירה

הפתעה טעימה

עירית אהרונוביץ'

לוק אכאבאב

זה כמעט בלתי נתפס, אך שנת הלימודים עומדת להסתיים וזה אומר שכבר שנה אנחנו יוצרים יחד. מאד נהנתי לשתף אתכם ביצירות שהכנתי עם גיל לאורך השנה והיה לי ברור עם איזו יצירה נסיים את השנה. זו תהיה יצירה טעימה שמתאימה במיוחד כדי להתרענן בימות הקיץ החמים.

1

החומרים (תמונה מס' 1)

מיץ שאתם אוהבים (רצוי כמובן מיץ טבעי)

הפתעות טעימות - למשל - סוכריות גומי יין, שברי שוקולד...

המנעו ממסטיקים המתקשים מדי בהקפאה וכן מסוכריות עדשים כי הציפוי שלהן נמס ומעכיר את השלגון.

כוס - הגודל האידיאלי הוא של כוס יין חד-פעמית קטנה, אך אפשר להשתמש גם בכוס רגילה ולמלא רק שליש ממנה.

כפית או מקל של ארטיק (לא משומש)

2

3

אופן ההכנה:

הכניסו לכוס את הכפית ואת הפתעות ומלאו אותה במיץ. (תמונה מס' 2)

את הכוס יש להכניס למקפיא, חשוב שהיא תהיה במקום יציב

(אמהות לא אוהבות שנשפך מיץ דביק...)

למחרת תקבלו שלגון-הפתעה שיצרתם בעצמכם. (תמונה מס' 3)

בתאבון!

למריה אכאבאב חופשה נעימה

ונמראה באן בלנר פהאב

עירית

בקטנה -

הקריצה השבועית

בצד ימין למעלה טל גנוסר

פעם היה מנהג נחמד להוסיף בראש הטקסט, מצד ימין למעלה, ב"ה קטן ונעים. עם השנים, זה נהיה בס"ד, הפך להיות נחלת הכלל ולא עוד נחלתם הבלעדית של חובשי הכיפות. פתאם זה גדל והורחב, והיום למשל הצטרף לו פירוש ראשי התיבות, מכסה כמעט את כל החלק העליון בעמוד הטקסט: "בעזרת השם נעשה ונצליח", אליו נוסף נ נח נחמ נחמן מאומן האופנתי, ומה יהיה הסוף עם זה? אני שואל, איפה זה יעצור? יום אחד נתעורר ויהיה כתוב שם ספר תהילים כולו, אבל בקטן, מצד ימין למעלה עד צד שמאל למטה.

נעה ויהודה זלצברג

מחלקת לשבת

"ותפתח הארץ את-פיה, ותבלע אתם ואת-בתיהם, ואת כל-האדם אשר לקח, ואת כל-הרכוש". לאחר שהאדמה בלעה את האותיות ק.ר.ח, אי אפשר להבין את המילים הכתובות למטה. מלאו את האותיות החסרות (ק.ר.ח) כדי שהמילים תקבלנה מובן. בכל סעיף לכל המילים יש מכנה משותף (ראו דוגמה). בהצלחה!

דוגמה: גז_ כוב_ סל_י

פתרון: גזר, כרוב, סלרי (מכנה משותף: ירקות)

מ_ פ_ה_ ז_י_ פ_ד
י_ע_ב_ י_צ_ ש_ה_ ג_ה_ ל__
ו_ם_ י_א_ כ_ול_ ש_ו_
ד_ל_ ג_וש_ א_ז
ג_ד_ ע_וב_ ד_ב_ ש_י_ן
פ_ש_ צ_י_ י_ץ_ י_ל
צ_י_ת_ פ_ת_ ו_ד_ צ_ב

